

Plzeň 29.10.2013
čj. SRS 058670/2013

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

**Zpráva č. 19 oblastního odboru PLZEŇ
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 23.9. – 27.10.2013**

1. Počasí

Na začátku sledovaného období převažovalo polojasné až jasné počasí s teplotami 15 až 18 °C. Od 28.9. byly na celém území zaznamenávány v nočních a ranních hodinách časté přízemní mrazíky až do -3 °C. Období od 10.10. do 18.10. bylo bohaté na dešťové srážky s denními teplotami 11 až 14 °C. Na konci sledovaného období se postupně oteplovalo a to i v ranních hodinách. Převažovalo polojasno, ranní teploty okolo 6 až 9 °C a vyskytovaly se různě intenzivní mlhy, které občas místy přetrvaly až do odpoledních hodin. Denní teploty vystoupaly na 18 až 22 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Sledované období bylo ve znamení setí ozimých obilnin a sklizně kukuřice, brambor. Taktéž začala probíhat sklizeň jetele a travních porostů. Porosty ozimých řepky a ozimých ječmenů jsou plně a dobře vzešlé. Porosty ozimých pšenic postupně vzcházejí. Některé porosty kukuřice v oblasti byly poškozeny přízemními mrazíky, které se objevily ve 40. týdnu. Na polích probíhá podzimní ošetřování porostů proti plevelům a chorobám.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 12 - 21, fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až první odnož viditelná: počátek odnožování)

První slabý výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl pozorován v okrese Rokycany (Bezděkov u Radnic, 22.10.) a Plzeň - jih (Štáhlavy, 24.10.).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech. Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídát insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

KUKUŘICE (RF 79 - 97, druhově a odrůdově specifické velikosti zrna je dosaženo až rostlina odumřela)

U některých porostů kukuřice došlo k poškození mrazem, např. v okrese Klatovy (Měcholupy u Předslavi, 4.10., Klatovy, Bezděkov u Klatov a Dolany u Klatov, 8.10., Hradešice, Nalžovské Hory, 9.10.) Tachov (Kočov a Pernolec, 8.10.).

Slabý výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byl sledován v okrese Plzeň - jih (Nezvěstice, 25.9.).

Preventivní ochrana spočívá v kvalitní orbě po sklizni, střídání plodin, vyrovnané výživě, přiměřené hustotě porostu, omezení mechanického poškození rostlin a chemické ochraně proti bzunce ječné (infekce do zraněných míst). Vzhledem k biologii patogenu nelze využít moření osiva. Není registrován žádný fungicid.

V okrese Plzeň - jih (Nezvěstice, 25.9.) a Klatovy (Měcholupy u Předslavi, 4.10.) byl v rostlinách zjištěn slabý výskyt larev **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** a v okrese Domažlice (Vránov, 1.10.) taktéž slabý výskyt v rostlinách i palicích.

Účinnost chemické i biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou aktualizovány na webových stránkách SRS. Počátek i průběh letu lze monitorovat také pomocí sum efektivních teplot. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených vajíček začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavou hlavou.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 11 - 19, 1. pravý list vyvinutý až 6 až 9 a více listů vyvinuto)

První a zároveň střední výskyt **plísňě brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** byl zaznamenán v okrese Plzeň - sever (Vochov, 15.10.). Slabé výskyty zjištěny v okrese Domažlice (Domažlice, 15.10.), Klatovy (Soustov a Řakom, 16.10.).

Pozorování se provádí po vytvoření přizemní růžice listů, fáze 15 – 26 BBCH při úhlopříčném průchodu porostem, prohlédnou se vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Preventivní ochranou je likvidace posklizňových zbytků. Přímá ochrana: byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fomovému černání stonků řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

První slabý výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)** byl sledován v okrese Domažlice (Domažlice, 15.10.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Ochrana: zdravé osivo, minimálně tříletý osevní postup. Časně jarní fungicidní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

V okrese Tachov (Velký Rapotín, 24.9. a poté 27.9., 1.10.), Domažlice (Domažlice, 24.9., 26.9., 1.10. a 4.10.), Klatovy (Soustov, 25.9., 27.9., 4.10., 8.10. a 11.10.) zjištěn slabý výskyt dospělců **dřepčíka olejkového (*Psylliodes chrysocephala*)**.

Chemická ochrana se provádí mořením osiva a aplikací insekticidů proti dospělcům. Ošetření se na podzim doporučuje při 1 – 3 broucích na 1 m řádku.

Slabý výskyt **slimáčka síťkovaného (*Deroceras reticulatum*)** byl v okrese Klatovy (Soustov, 25.9. a 27.9.).

Jedinci slimáček se sledují pod nalíčenými pastmi např. z vlnité lepenky překryté černou folií ve tvaru čtverce o straně 50 cm. Prahem škodlivosti jsou 3 jedinci na 1 past a 1 den.

K preventivním opatřením patří likvidace posklizňových zbytků, výdrolu a plevelů. Po zjištění výskytu je nejvhodnější moluskocid aplikovat do řádků při setí nebo 2 až 3 dny před vzejitím.

První a zároveň slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Cheb (Velká Šitboř, 24.9.), poté v okrese Domažlice (Domažlice, 15.10.) a Klatovy (Řakom, 16.10.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Chemické ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 95 - 99, hlízy mají pevnou slupku až hlízy odloučené od stonků)

V okrese Klatovy (Rábí, 9.10.) bylo zjištěno **poškození mrazem**.

Slabý výskyt **bakteriálního černání stonku (*Erwinia carotovora*)** na hlízách byl pozorován v okrese Rokycany (Němčovice, 8.10.) a Klatovy (Klatovy, 18.10.).

Preventivním opatřením je zdravá sadba a narašení nebo naklíčení sadby, aby porost rychle vzešel a klíčky byly méně ohrožené infekcí. Infekci lze také omezit zabráněním mechanického poškození hlíz.

V okrese Domažlice (Koloveč, 10.10.) byl pozorován slabý výskyt **vločkovitosti hlíz bramboru (*Thanatephorus cucumeris*)**.

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Sleduje se výskyt příznaků choroby na nati rostlin.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Slabé výskyty **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** na hlízách byly sledovány v okrese Rokycany (Němčovice, 8.10.) a Klatovy (Klatovy, 18.10.).

V okrese Domažlice (Koloveč, 10.10.) byl na hlízách zjištěn slabý výskyt **aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru (*Streptomyces scabiei*)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

První střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Domažlice (Milavče, 15.10.). Slabé výskyty byly pozorovány v okrese Karlovy Vary (Útvina, 25.9.), Tachov (Vysoké Jamné, 25.9. a Tachov, 24.10.), Domažlice (Chudenice, 10.10.), Cheb (Dolní Žandov, 15.10.) a Plzeň – sever (Březí u Pernarce).

Způsob pozorování hraboše polního viz řepka ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

Slabý výskyt rytí **prasete divokého (*Sus scrofa*)** byl hlášen z okresu Domažlice (Chudenice, 10.10.).

TOLICE VOJTĚŠKA

V okrese Plzeň – sever (Česká Bříza, 4.10., Kozojedy u Kralovic, 10.10., Horní Bělá, 10.10.) a Rokycany (Němčovice, 8.10.) byl pozorován slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Způsob pozorování hraboše polního viz řepka ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

V okrese Domažlice (Mezholezy u Černíkova, 25.10.) byl zjištěn první silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** a střední výskyt byl pozorován taktéž v okrese Domažlice (Kdyně, 25.10.), slabé výskyty v okrese Cheb (Táborská, 25.9., Dolní Pelhřimov, 27.9.), Tachov (Úšava, 4.10., Dolní Plezom, 10.10., Tachov, 15.10. a Ošelín, 25.10.), Domažlice (Zichov, 10.10., Milavče, 15.10.) a Klatovy (Bohdašice a Srní, 18.10.).

Způsob pozorování hraboše polního viz řepka ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

Výskyty krtin od **krčka obecného (*Talpa europaea*)** byly zaznamenány v okrese Domažlice (Milavče, 15.10., Mezholezy u Černíkova, 25.10.).

V okrese Domažlice (Mezholezy u Černíkova a Kdyně, 25.10.) hlášeny slabé výskyty rytí **prasete divokého (*Sus scrofa*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 87, sklizňová zralost)

Slabý výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na plodech byl zaznamenán v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 3.10.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekce, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5) 7 až 10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1 až 2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně

působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla, šestý den nebo další dny po předchozím ošetření.

V okrese Plzeň – jih byl pozorován slabý výskyt poškození plodů moniliniovou hnilobou jablek (*Monilinia fructigena*).

Základem ochrany jsou preventivní opatření, zejména taková, která zajišťují vzdušnost porostu a korun stromů. Důsledně je třeba odstraňovat a likvidovat napadené hnijící a mumifikované plody. Významná jsou také opatření proti poranění plodů, zejména ochrana proti obaleči jablečnému. Před sklizňové chemické ošetření spolu se šetrnou sklizní omezí rozvoj moniliové hniloby během skladování.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Žaneta Ernestová